

V. ULUSLARARASI ÇOCUK PSİKİYATRİSİ KONGRESİ

Prof. Dr. Gülseren Günce

Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi görevlisi olarak katılma olanağı bulduğum *V. Uluslararası Çocuk Psikiyatrisi Kongresi*, 30 Haziran 6 Temmuz 1975 tarihleri arasında *Viyana*'da toplantı. *Kongre*'nin genel nitelikleri ile tartışılan konuları, düzenleniş biçimi ile çeşitli izlenim ve eleştirilerimi aşağıda kısaca belirtmeye çalışacağım.

1. U.Ç.P. Kongreleri

Avrupa Çocuk Psikiyatrisi Derneği tarafından düzenlenen U.Ç.P. Kongrelerinin birincisi 1960 yılında *Paris*'te toplanmış ve temel konu olarak, "Biyolojik ve Psikolojik bakış açılarından olgunlaşma ve gelişim sorunları" üzerinde durmuştur.

İki'nci U.Ç.P. Kongresi 1963 yılında *Roma*'da toplandı ve daha çok "Çocuk psikozlarında katemnezi; konuşma ve diğer zihin faaliyetleri; genel anlamda zeka yetersizlikleri" gibi konuları inceleme ve tartışma konusu yaptı.

Üçüncü U.Ç.P. Kongresi, Batı Almanya'nın *Wiesbaden* kentinde 1967 yılında toplanmıştır. Bu kongrenin temel konuları. Zaman faktörü ile hastalığa yatkınlık arasındaki ilişki; pedagojik tedavi ve ruhsal tedavi; somatik tedavinin başlıca sorunları ve etkinliği" başlıkları altında toplanabilir.

Dördüncü U.Ç.P. Kongresi ise 1971 yılında *Stokholm*'de yapılmıştır. "Çocukluk ve Ergenlik çağlarında görülen ruhsal bunalım ve çöküntüleri" temel konu olarak ele almış, bu sorunların belirtileri, gelişim aşamaları ve tedavi yöntemleri üstünde durmuştur. Bu sorunların, kişilik gelişimi üstündeki etkileri ile toplumsal uyum açısından yarattığı sorunlar, irdeleme ve tartışmalarda ağırlık taşımıştır.

Kongrelerin bu kısa tarihçeleri çerçevesinde, incelenip tartışılan temel konularda, *bireysellikten toplumsallığa* doğru bir evrimin bulun-

duğu görülmektedir. Bu evrime paralel olarak, genel olarak "Toplum ve Çocuk" ve özel olarak "Eğitim ve Çocuk" ile ilgili psikiyatri ve psikoloji sorunları ağırlık kazanmıştır.

2. V. U.Ç.P. Kongresi

Avrupa Çocuk Psikiyatrisi Derneği'nce düzenlenen, son Kongre'nin, 30 Haziran - 6 Temmuz 1975 tarihleri arasında *Viyana*'da yaptığı çalışmaların ağırlık merkezi, "Çocuk ve Gençlik Psikiyatrisinde Tevavi" konusu olmuştur.

Kongre, çalışmalarını, *Viyana Üniversitesi Merkez Binasında* sürdürmüştür. *Viyana Tıp Fakültesi* ile çeşitli kurum ve kuruluşlar, Kongrenin düzenlenmesinde yardımcı olmuştur.

Kongre Başkanlığı görevini, *Viyana Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Bölümü Başkanı Prof. Dr. W. Spiel* yürütmüştür. (Bu bilim adamı, aynı zamanda, *Avrupa Çocuk Psikiyatrisi Derneği* nin ve Kongre Bölgesel Düzenleme Komitesinin de başkanı bulunmaktadır). Kongrenin, değişik uluslardan seçilmiş 10 Başkan Yardımcısı, 1 Genel 1 Bilimsel İşler Sekreteri ve 1 Saymanı bulunmaktaydı.

Kongrenin seçilmiş temel konusu üstünde 100 kadar bildiri, irdeleme ve tartışmaya sunulmuştur. Kongreye, çeşitli ülkelerden üye ve dinleyici nitelikleriyle katılan bilim adamlarının sayısı 500 ün üstündeydi. Ülkemizde, *İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Bölümü Başkanı Prof. Dr. Rıdvan Cebircioğlu* ile aynı bölümden Doçent Dr. Ulviye Etaner ve 3 psikolog; *Hacettepe Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisi Bölümü Başkanı Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu*; *Ankara Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezinden uzman Dr. Efser Cerimoğlu* ile *Fakültemizden* ben katılmış bulunuyoruz.

Burada hemen belirtilmesi gereken bir husus, *Türkiye'nin* henüz ulusal *Çocuk Psikiyatrisi Derneği* ni kuramamış olmasıdır. Ulusal Derneğin kuruluş işlemleri tamamlanamadığı için, *Türkiye* olarak, *Avrupa Çocuk Psikiyatrisi Derneği* ne de üye değiliz. Bu durum, konumuz bakımından çeşitli güçlüklerle yol açmakta ve bilimsel etkileşim ve alışverişi kısmen sınırlamaktadır. Kongreye katılmak için ödenen ücretler bile, bu nedenle, bizler için yüksek tutulmuştur. Üye ülkelerden gelenlerin katılma ücreti 1700 A.Ş. olduğu halde, bizlerden 1900 A.Ş. ücret alınmıştır.

V. *Avrupa Çocuk Psikiyatrisi Kongresi*, *Viyana Üniversitesi Merkez Binasının Auditorium Maximum* salonu ile diğer 6 küçük

ve bir film gösteri salonunda çalışmalarını sürdürmüştür. İngilizce, Fransızca ve Almanca spontan çeviriler, yalnız *Auditorium Maximum*'da okunup irdeleme ve tartışmaya sunulan bildirilere özgü kalmıştır. Diğer salonlarda ise, her üye, bildirisini Kongre dillerinden birinde sunmuş, tartışma ve görüşmeler de gene aynı dilden yapılmıştır.

Büyük toplantı salonundaki bildirilere 20'şer, aynı anda diğer salonlarda sunulan bildirilere 10'ar dakikalık okuma süreleri tanınmış bulunuyordu.

Sabahları büyük toplantı salonunda okunan bildirilerle ilgili *sempozyumlar*, öğleden sonraları, diğer salonlardan birinde yer almıştır. *Serbest bildiriler* de gene bu salonlarda 5-10 dakikalık süreler içinde tartışılmıştır.

İşte böyle bir çalışma düzeni içinde yürüyen Kongre'nin 30 Haziran 1975 Pazartesi günü saat 10.15'teki açılışına, Avusturya Cumhurbaşkanı *Dr. Rudolf Kirchsclager* de katılmış bulunuyordu. Açılış konuşmasını *Prof. Dr. W. Spiel* yapmış, bunu, Viyana Üniversitesi Rektörünün, Avusturya Sağlık Bakanının, Bölge Halk Sağlığı ve Çevre Sağlığı görevlisinin konuşmaları izlemiştir.

3. V. U.Ç.P. Kongresinin Genel Programı

Kongreye ilk bildiriye, Paris'ten *Dr. D.J. Duche* sunmuş ve "Çocukta ve Ergende, psikoterapinin gereği ve uygulaması" konusunu işlemiştir. Bu bildiriye, Glasgow'dan, *Dr. F. H. Stone*'nun, "Çocuk ve Ergen Psikiyatrisinde psikoterapötik yaklaşımlar" konulu bildirisini izlemiştir. Bu sabahın son bildirisini ise, Göttingen'den *Dr. J. Zauner* tarafından, "Analitik Psikoterapilerin klinikte kullanılma sorunları ve olanakları" konusunda verilmiştir.

Özetleyecek olursak, Kongrenin açılış günü sabahı, büyük salonda, çocuklarda ve ergenlerde, psikoterapinin uygulanma olanakları ve bu bu uygulama sırasında ortaya çıkan sorunlar üstünde duruldu. Aynı gün öğleden sonra, diğer salonlarda, sempozyum düzeni içinde, "Gurup Tedavisi", "Koruyucu Hekimlik Yönüyle Psikoterapiler", "Tedavi ile İlgili Epidemiyoloji", "Sarı Çocuklarda Ruhsal Bozuklukların Tedavisi", "Çocuk Psikiyatrisinde Tedavi Yöntemleri Etkinliğinin Denetimi ev İrdelenmesi" ve "Kısmî Beyin Zedelenmesi Nedeniyle Ortaya Çıkan Öğrenme Bozuklukları" konuları tartışıldı. Aynı gün, çocuk psikozlarında belirtileri konu alan bir de film gösterildi. (Kongre çalış-

maları, 9.30-12.30 ve 14.30-17.00 arasında, bildiri, sempozyum ve tartışmalara ayrıldığından, film gösterileri, genellikle 17.30'dan sonra yer alıyordu).

1 Temmuz 1975 Salı günü, yani Kongrenin ikinci günü ise su çalışmalar yer alıyordu: Büyük Salonda, B ve C Salonlarında, *psikoterapiler* (aile tedavileri, psiko-sosyal koruma, aile psikiyatrisi ile çocuk psikiyatrisi ilişkileri) ve "Kurumlarda Çocuk Psikiyatrisi" konularında bildiriler verilmişti; diğer dört salonda, sempozyumlar şeklinde, "Tedaviye bağlı olarak epidemiyoloji; Psikosomatik; Etnik Guruplar; Beyin zedelenmelerinde öğrenme kısıtlığı" gibi konular tartışılıyordu.

2 Temmuz 1975 Çarşamba günü; Sabah, Büyük Salonda, *Somoterapi* ve *Psiko-farmakoloji* konularında bildiriler verilirken, diğer bir salonda, "Psikosomatik". "Ergenlik" ve "Ginekoloji" konularında sempozyumlar düzenlenmişti. Öğleden sonra, U.Ç.P.D. (U.E.P.) Genel Kurulu toplanmış, bilimsel çalışmalara ara verilmiştir. Bu toplantıda, önümüzdeki toplantının *İspanya*'da yapılması da karara bağlanmış, üye devletlerin delegeleri arasından, dernek yönetici ve deneticileri seçilmiştir.

3 Temmuz 1975 günü: Sabah, Büyük Salonda, "Psiko-farmasetik İlaçlarla Tedavi", diğer iki salonda, "Davranışsal Tedavi", "Düzeltilici Eğitim", "Ruh Sağlığı" konularında bildiriler verilmiştir. Öğleden sonra, çocukların ayaktan tedavi gördükleri hastahaneler; Psiko Somatik; Engenlik; Ginekoloji; Oyun Tedavisinin Özel Yöntemleriyle Çocuk Psikoterapisi gibi konular, küçük salonlarda yer alan, sempozyumlarda incelenip irdelenmiştir.

4 Temmuz 1975 günü: Sabah, Büyük Salonda, "Psikozların Tedavisi", "Autizm Tedavisi", B Salonunda ise "Eğitimsel Tedavi" konularında bildiriler sunulmuş; öğleden sonra ise, küçük salonlarda, "Çocuk Psikiyatrisinde Dokümantasyon" (belgeleme- G.G.); "Psiko-drama"; "Oyun Tedavisi" ve "Rehabilitasyon" konularını kapsayan sempozyumlar yapılmıştır.

Kongrenin teknik çalışmaları, aynı gün saat 17.00'de, *Prof. Dr. W. Spiel*'in yaptığı, genel bir değerlendirme ve özetleme niteliğindeki konuşmasıyla sona ermiş, 5 ve 6 Temmuz 1975 tarihleri ise çeşitli teknik inceleme ve gezilerle, sosyal faaliyetlere ayrılmıştır. Ben de, yeni açılmış bir Çocuk Psikiyatrisi kliniğinde incelemeler yapma olanağı buldum.

Kongre girişinde sergilenen çeşitli yayınları ve özellikle, Eğitim Fakültesinde kurulmakta olan Rehberlik ve Danışma Merkezimizle

ilgili çeşitli araç ve gereçleri inceleyerek, bunların yapımcısı firmalardan, gerekli bilgileri yazılı ve sözlü olarak derledim.

4. Özel Konular ve Düşünceler

Kongrede, eğitim ve araştırma konularım yönünden ilgi çekici bulduğum görüş ve bulguları şöyle özetleyebilirim: Çocuk ve ergen psikoterapilerinde, bu tedavileri uygulayacak kişi ve kuramların, çok titiz ve özel bir hazırlanma döneminden geçmeleri gereği, bir çok konuşmacının üstünde ısrarla durduğu bir konu olmuştur. İster hekim, ister psikolog, ister diğer yardımcıları olsunlar, çocuk psikiyatrisinde ve psiko-pedagojik sorunların çözümünde görev alacak kişi ve kurumların, özel bir eğitim ve yetiştirilme sürecinden geçirilmeleri zorunludur.

Çocuğun problemleri, aileyi ve çevreyi incelemekle anlaşılabilir, bu çevreden çocuğu uzaklaştırarak (hatta bir ölçüde soyutlayarak) yapılan tedavi yeterli olabilir mi? Bu önemli sorunun karşılığı olarak, bir çok konuşmacının, çocukların çevreleri ve aileleri içinde, yani kendi toplumsal ortamlarından koparılmadan, tedavi edilmelerini uygun ve zorunlu buldukları görülmüştür.

Çocuğa uygulanacak tedaviler, *Oyun* (6 yaşına kadar), *Psiko-drama* ve daha ileri yaşlarda, çocuk kendini konuşarak ifade edebilir yaşa geldiğinde *Konuşarak ve gurup içinde* tedavi yöntemlerinden yararlanılmalıdır. Ancak, bu yöntemlerin seçiminde esneklik şart olmalı, katı bir tutum izlemekten kaçınılmalıdır.

Günümüzde, çocukların ruhsal tedavilerinden, tek başına psikoterapinin ya da ilaç tedavisinin yeterli olmadığı anlaşılıp açıklığa kavuşturulmuş söylenebilir. Çocuğun gelişimine yardımcı olacak *eğitim*, psikoterapiyle birlikte uygulanmalıdır (Dr. Duche, Paris).

Çocuk psikoterapisi yapacak olan kişilerin yetişmesinde, "Ana Çocuk" ilişkilerini iyice kavramış olmak esas alınmalı, bu ilişkiler konusundaki gözlemleri tâ bebekliğe kadar indirme konusunda da ayrıca çaba gösterilmelidir (L. Di Cogno, Torino).

Psikoterapistlerin kişisel *desensibilizasyonları* (aşırı duyarlılıklarından arınmış olmaları) üstünde de önemle durulmaktadır (F.H. Stone, Glasgow).

Çocuk ve ergen psikoterapilerinde, ailenin yeri ve hatta ailenin de 'hasta' sayılmasının gereği (J.G. Howells, Ipswich) uzun süredir bilinmekteydi. Ancak, ailenin gurup tedavisine, aile psikoterapilerine alınmasından çok daha önce, *eğitim*'e alınması salık verilmektedir bugün.

Psiko-sosyal koruma çerçevesinde aile tedavisi (ailenin kendi problemlerini çözmesi, yaşantısını kolaylaştırıp düzenlemesi) daha *orta öğrenimden* başlayan bir eğitimle mümkündür (H.E. Richter, Giessen).

Kişilerin kendi kendilerine yardım edebilmeleri ve yaşantılarındaki zorlukları yenebilmeleri, çocuk, ergen ve yetişkin eğitiminde alınacak ön-tedbir ve uygulamalarla sağlanmalıdır ve sağlanabilir. Yani *eğitim*, kişi ruh sağlığını korumada temel öğelerden biri olmaktadır ve günümüzde bu yargının önemi her gün biraz daha iyi anlaşılmaktadır.

Çocuktaki davranış bozukluklarının anlaşılmasında, ilk ve en önemli gözlemciler olan öğretmenlerin, bu alanda çok bilgili yetişmiş olmaları gereği, bizim için, üstünde durulan en önemli konulardan biridir. Çocuktaki bozuk davranışların, sosyopedagojik yöntemlerle tedavi edilebileceği, Dr. F. Specht'in (Göttingen) üstünde önemle durduğu bir konudur ve Fakültemizin, Türk Toplumuna, bu alanda yapmaya başladığı olumlu hizmet ve katkıların değerini bir daha kanıtlamış olmaktadır.

Viyanadan Dr. H. Asperger, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Merkezlerinin (Heilpadagogik) kuruluşunu anlatmış, bu alanda öncü bir kişi olarak tanınan bu bilim adamı, bu kuruluşların geliştirilmesinde eğitimin tıbdan ayrılmaması, aksi halde tedavinin de eğitimin de istenilen düzeye çıkamayacaklarını belirtmiştir.

Dr. G. Gollnitz (Rostock) de, eğitimi esas alan tedaviler üstünde durmuş, davranış bozukluğu, yani toplumsal gelişim bozukluğu olan kişilerin, *eğitim tedavisi* (educational therapy; Heilpadagogik) içinde ele alınıp incelenmeleri gerektiği konusunu vurgulamıştır.

Eğitimi Psikoterapi ile birleştiren kurumlar, *Rehberlik ve Danışma Merkezleridir*. Bu merkezlerde çalışacak olan insan-gücü, Fakültemizin yetiştirmeyi amaç edindiği elemanlardan oluşmaktadır. Bu elemanların yetişmelerini ideal bir duruma erdirmek için, Fakültemizin zaten plânlanmış olan Rehberlik ve Danışma Merkezi bir an önce görevlerini başlamalıdır. Ayrıca, Fakültemizde kurulması plânlanmış olan Merkezin model olarak kullanılıp yurt ölçüsünde yaygınlaşması için de çaba gösterilmelidir.

Söz konusu merkezler, buralarda görev yapmak üzere yetiştirilen insan-gücüne uygulama olanağı vereceği gibi, onların kişisel desensi-

bilisasyonunu da sağlamalıdır. Kongreye sunulmuş olan birçok bildiri, bu düşüncelerimi doğrular niteliktedir.

Kongrede, konumuz dolayısıyla ilgi duyarak izlediğimiz bildiriler arasında, “Kekemeliklerin tedavisinde” *Dr. M. Vargha* ve *A. Wagner*’in sunduğu bildiri de yer almaktaydı. Bu araştırmacıların, 440 kekeme çocukla yaptıkları araştırmada, iki guruptan birine, yalnız konuşma bozukluğunu düzeltten özel tedavi, diğerine ise *relaksasyon* (training autogene) ile birlikte *logopedik* tedavi uygulanmış, kekemeliğin kökeni ister ruhsal (psikişik) ister sinirsel (nörolojik) olsun, ikinci yöntemin çok daha etkin ve başarılı olduğu ortaya konmuştur.

Viyana’lı *Dr. M. Kos-Robes*’in bir araştırmasıyla başlayıp onu izleyen üç ayrı bildiriyle Kongreye getirilen önemli konulardan biri de çocuk ve ergenlerde *mutismus* (ruhsal kökenli dilsizlik) ve *seçici mutismus* olaylarıdır. Budapeşte’den *Dr. Susan Gero*, seçici mutismus olaylarında kullandığı yöntemleri, *İmre Hermann*’ın bu konuda geliştirmiş olduğu, “içine kenetlenme kuramına” dayandırmış, çocuğun toplumsal alanını genişletme yoluyla güven kazanmasının ve konuşmaya başlamasının mümkün olduğu görüşünü savunmuştur. Siena (İtalya)’dan *Dr. M. Zappella* da, seçici mutismus tedavisinde başarılı sonuç veren, özel bir dil ve oyun yöntemi geliştirdiğini, bununla, çocuğun zihinsel, toplumsal ve içgüdüsel isteklerinin engellenmesiyle (bunlar arasındaki diyalektik işleyişle) ortaya çıkan olayları nasıl iyileştirdiğini anlatmıştır. *Dr. P. Toschi* ve *Dr. Rima Luigi* (İtalya) ise, ergen ve yetişkinlerin seçici mutismus tedavilerinde, otobiyografi yönteminden (hastaya mektup yazdırarak hayatını öğrenme) nasıl yararlandıklarını, ellerindeki belgelerden geniş örnekler vererek, göstermişlerdir.

Kongreye sunulan bütün bildiriler ile başlıca tartışmalar bu yıl içinde yayınlanacaktır. Fakültemizin, bu tür kongrelere, bundan böyle de ilgi duyacağını umuyoruz.

